

OSO Rotterdam Visiedocument Beeldvorming Ouderen

Wat ging vooraf

Het onderwerp beeldvorming ouderen was aan de orde gesteld bij de opzet van het programma Ouder en Wijzer. O.a. als gevolg van de COVID problematiek is het bij de uitvoering van het programma niet echt opgepakt. Naar aanleiding van een klankbordgroep in januari 2022 hebben in de eerste maanden van 2022 een paar gesprekken plaatsgevonden tussen OSO Rotterdam en de Pijler Coördinator Ertoe Doen. Conclusie hiervan was dat door OSO Rotterdam een visie op het betreffende onderwerp met een eerste aanzet tot een plan van aanpak zou worden opgesteld; dit met het oog op een vervolg in de komende collegeperiode.

Wat is het probleem

Vanuit de samenleving wordt de groep ouderen, gepensioneerden, vaak gezien als kwetsbaar, veel zorg behoevend, een grote kostenpost. Uiteraard gaat het ouder worden gepaard met een toenemende zorgbehoefte maar dit wordt over het algemeen pas bovengemiddeld in een latere levensfase. Het allergrootste deel van de ouderengroep is nog tot op hoge leeftijd actief en van grote waarde voor de samenleving; en zij worden dus niet als zodanig gezien.

Een van de gevolgen van de huidige negatieve beeldvorming is dat men niet met deze groep vereenzelvigd wil worden en zich ook niet voorbereidt op mogelijke kwetsbaarheid in de toekomst; dit weer met als consequentie grotere problemen dan nodig was geweest, etc. Het gevoel niet gehoord of gezien te worden levert geen stimulans om actief mee te doen.

Iedereen wil oud worden, maar niemand wil het zijn door de negatieve focus op ouderen!

Er leven dus onterechte vooroordelen; dit met allerlei negatieve consequenties. Studies geven aan dat het zgn ageism ook negatieve gezondheidseffecten heeft; als je maar lang genoeg als zielig wordt gezien, wordt je vanzelf zielig.

OSO Rotterdam wil toewerken naar een positieve beeldvorming van de ouderengroep, zoals die in werkelijkheid is; een groep waar men graag bij wil horen.

Bestaande literatuur en studies

Naast onze eigen waarnemingen hebben wij ons georiënteerd op relevante recente literatuur en studies. We hebben hiertoe ook contact gehad met de Erasmus Universiteit Social Studies ESSB. Een lijst van geraadpleegde literatuur is aan het eind van dit document weergegeven. In het kort betreft dit:

- de maatschappelijke en economische waarde van het werk (vrijwilligerswerk etc.) dat door ouderen wordt verricht.
- studies (o.a. EC studies) op gebied active aging
- (negatieve) effecten van vooroordelen leeftijdsgroep, ageism.

Hoe gaan wij het bestaande beeld kantelen

In grote lijnen zouden te nemen acties kunnen worden onderverdeeld in

1. communicatie naar buiten de ouderengroep over activiteiten en waarde; media!
2. vanuit de ouderengroep activiteiten, resultaten etc bundelen, integreren, laten zien met als doel een goed positief beeld; van een groep waar men bij wil horen.

ad 1)

Het gaat hier om de activiteiten met maatschappelijke en economische waarde die door ouderen worden uitgevoerd. Voorbeelden hiervan moeten naar buiten duidelijk zichtbaar worden gemaakt (filmpjes etc) en ter verduidelijking moet getracht worden deze zoveel mogelijk ook in een Euro equivalent te presenteren. Gebruik de beelden van krachtige ouderen om de andere kant van de medaille zichtbaar te maken. Ouder worden is niet zielig, het hoort bij het leven zoals geboren worden en opgroeien. Duidelijk moet ook zijn hoe deze, bijvoorbeeld vanuit de Gemeente, concreet worden gewaardeerd/beloond. Een mogelijke onderverdeling van activiteiten is:

- a. betaald werk
- b. vrijwilligerswerk, bijv zorg, welzijn, kerken, bibliotheken, musea, natuur/klimaat etc
- c. informele zorg, mantelzorg, oppas oma/opa

Gebruik moet worden gemaakt van de gangbare media, vooral ook die welke buiten de ouderengroep meest gebruikt worden.

ad 2)

Binnen de ouderengroep worden diverse activiteiten ontwikkeld die niet direct tot bovenstaande categorieën te herleiden zijn, maar die wel degelijk kunnen worden geïntegreerd in een "actieve ouderen" beeld. Voorbeeld zijn activiteiten die binnen het programma Ouder en Wijzer zijn ontwikkeld, met name binnen de pijler Ertoe Doen. Een ander voorbeeld is dat wat op het ogenblik in het kader van Jong en Oud plaatsvindt. Tezamen met de onder 1) genoemde zaken moeten deze bijdragen aan het positieve beeld.

De uit te voeren werkzaamheden t.b.v. beeldvorming zullen dus heel erg communicatie gericht zijn.

Bijlage. Gebruikte literatuur.

- De oudere vrijwilliger beschouwd, rapport, Meijs, Parren, Simons 2017
- De waarde van vrijwillige inzet, Movisie 2017
- Dynamiek op de Nederlandse arbeidsmarkt, TNO 2019
- Waarde van werk monitor, Universiteit van Amsterdam 2019
- Vitale ouderen kunnen veel meer bijdragen aan de samenleving, Sociale Vraagstukken 2022
- Maatschappelijke participatie bij ouderen, TPE Hoeymans 2009
- The Economic Contribution of Older People in the United Kingdom – An Update to 2017
- Our Aging Population Can Be An Economic Powerhouse–If We Let It , Fastcompany 2007
- AGE Barometer 2021: More effort is needed to support older people's participation Age Platform Europe 2021
- Are Societies with a High Value on the Active Ageing Index More Age Integrated?, Dykstra, Fleischmann 2018
- Vriendschappen tussen jong en oud in 25 Europese landen, Dykstra, Fleischmann 2016
- The Active Ageing Index and its extension to the regional level, Karspinska Dykstra, EC 2015

- <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/04/03/beeldvorming-van-ouderen>
- <https://btsg.nl/beeldvorming-over-ouderen/>
- <https://sociaal.net/achtergrond/ageism/>
- <https://www.kl.nl/opinie/door-ageism-worden-we-minder-fijn-oud-en-leven-we-korter/>
- <https://en.wikipedia.org/wiki/Ageism>
- <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/ageing-ageism>
- <https://www.medicalnewstoday.com/articles/ageism#examples>
- <https://www.verywellmind.com/what-is-ageism-2794817>
- <https://www.kl.nl/opinie/door-ageism-worden-we-minder-fijn-oud-en-leven-we-korter/>